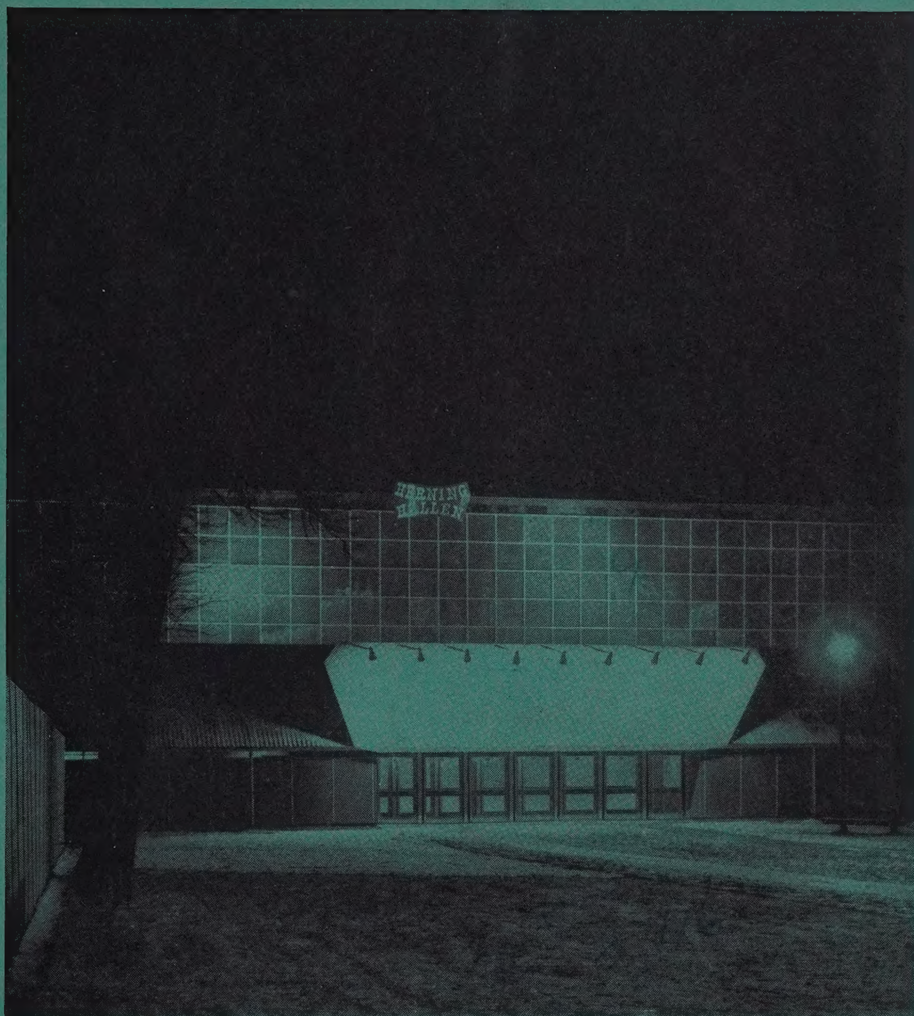
1

57. årgang
Januar 1955

TO HALLER

Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge: Herning Hallen, hovedindgangen med aftenlys

ARKITEKTEN

TIDSSKRIFT FOR ARKITEKTUR OG DEKORATIV KUNST

MÅNEDSHÆFTE

UDGIVET AF ARKITEKTENS FORLAG. REDAKTION OG EKSPEDITION: BREDGADE 66. KØBENHAVN K

ARKITEKTEN, månedshæfte Årg. 57 Nr. 1 Side 1-16 Afl. til postvæsenet 22.3.1955

ARKITEKTEN
Tidsskrift for arkitektur og dekorativ kunst
Redaktør: Arkitekt Jens Mollerup (ansv. efter presseloven).
Leder af redaktionsudvalget: Arkitekt Willy Hansen.
Redaktionsudvalg: Arkitekterne Hans Henning Hansen, Henning Meyer, Viggo Møller-Jensen, Erik Nilsson og Johan Pedersen.
Arkitekten udsendes i to udgaver, dels et aktuelt ugehæfte hver fredag og dels 12 illustr. månedshæfter årligt.
Abonnementsprisen for begge hæfter tilsammen er 20,00 kr. pr. kvartal, ugehæftet alene 10,00 kr., månedshæftet alene 10.00 kr.
Løssalgspris: Ugehæftet 1,00 kr., månedshæftet 4,00 kr.
Annonceredaktør: Bertel Barnholdt.
Annonce- og abonnementsekspedition: Bredgade 66, København K, Minerva 1290*.
Redaktionssekretærer: Ruth Stilling (tekst), Lillian Schmidt (annoncer).
Redaktionens adresse: Bredgade 66, København K, Minerva 1290*.

MÅNEDSHÆFTE 1, 1955

INDHOLD:

Referatkort og annonceindex

Referatkortene vedrørende bygningerne i dette hæfte findes på annonceside 32.
Annoncørfortegnelsen er anført på annoncesiderne 26–30.

Farvetryk

Til farvegengivelserne i dette hæfte har henholdsvis Herning kommune og Århus sporveje ydet økonomisk støtte.

Farveklicheerne i dette hæfte er fremstillede i Bernh. Middelboes reproduktionsanstalt.

ARKITEKTENS FORLAG
Bredgade 66, Kbh. K. Minerva 1290*. *Fg. forlagsleder:* R. Dahlmann Olsen, (sekretær i forlagets bestyrelse)

I dette hæfte indlæg fra:
Scandia Tapetfabrik A/S
og G. Byrn Company

English Summary

Arkitekten's Publications: Weekly Edition (Friday) and Monthly Edition (12 illustrated issues a year).
The annual subscription rate for Weekly Edition: D. Kr. 40,00.
The annual subscription rate for Monthly Edition: D. Kr. 40,00.
Combined subcription to both editions: D. Kr. 80,00.
Subscription and editorial offices: Bredgade 66, Copenhagen K.

Herning Hall

By Poul Ernst Hoff and Bennet Windinge, architects M.A.A.

Herning, which is situated in the middle of Jutland, has for generations been the center for the clothing business, and it is natural therefore that the yearly exhibition of our days, „Dansk Tekstilmesse" (Danish Textile Exhibition) take place here. These conditions are possibly one of the reasons for the considerable post war development of the town's textile industry.

By the selling of shares amongst the citizens of the town, the company Herning Hallen Ltd. was founded, having for aim the erection of a town community hall, which amongst its various functions should have that of housing the textile exhibition. In every day use it would be a sport's hall and would also be suitable for concerts, conventions, cinema and theater.

The construction was inaugurated on the 20th May 1954 and consists of a permanent building containing a small and a large hall, as well as a tent which could be erected when important exhibitions such as the textile exhibition take place. The two halls are in pale colours on account of the textile exhibitions, but they are seperated by a 42 metre wide curtain consisting of brightly coloured fabric strips. The large hall has a built-in stage, the 12 metre wide opening of which is covered by a stage curtain designed by a painter Mogens Zieler. Mogens Zieler, in choosing his motive „The Universe" and in the composition of the curtain, has on the whole shown a considerable adaption of the architects' problem: the formation of a room which could serve as a neutral frame for exhibitions, but which could also be a festive hall where theatrical activities and other entertainment could take place. In view of the latter functions the hall should have, considerable use has been made of polished brass for lamps, furniture and signs.

The side-walls of the hall, which for acoustical reasons are serrated, have a rear wall of ordinary channel-joined bricks. The remaining walls and the ceilings are covered with fir-tree boards, stained with chrome-potassium, which has given them a grayish silvery appearance. The floor consists of plain gray Vinyl-tiles.

When exhibitions are to take place, the tent is erected on an area situated behind the large hall; the 12 metre wide stage opening forms the connection between the hall itself and the tent, thus giving the exhibition area a total depth of 102 metres.

L. F. Foght præsenterer dessin „Himalaya“, tegnet af Preben Jangaard med eneret for L. F. Foght

For economical reasons it is proposed that a frontal building containing shops, a restaurant, offices, surgeries etc. be erected for purposes of letting. This frontal building has already been designed and will form the facade proper of the hall. Its erection has been indefinitely postponed.

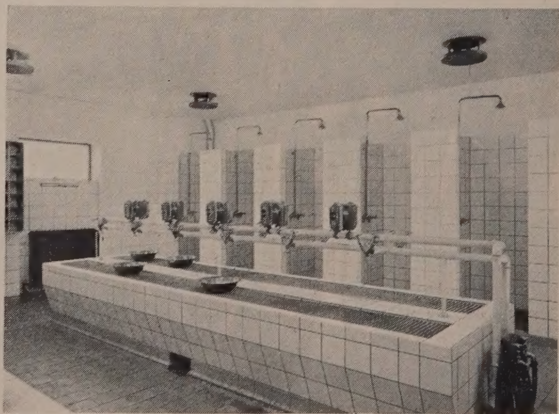
The workshop and garage of Århus Tramways

By C. F. Møller, architect M.A.A.

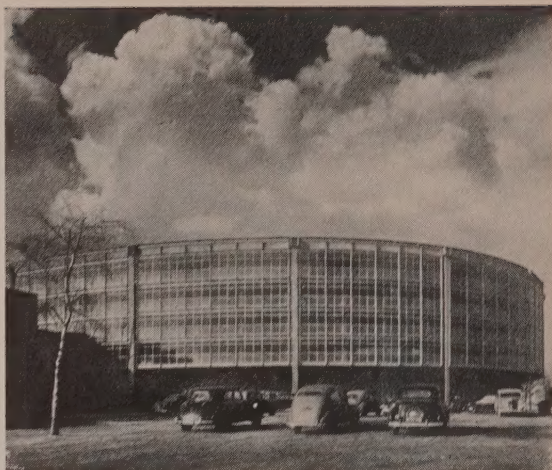
The architect, cooperating successfully with the engineers B. J. Rambøll and I. G. Hannemann, dr. techn., has constructed the workshop and garages shown, for Århus tramways. Building was started in 1952 and two years later it took its place in the daily routine.

There is a building containing two halls: an assembly hall with room for 33 busses, and the workshop with adjoining special-workshops. Connected to each of the halls are two smaller buildings with cloakrooms and restrooms etc. for the chauffeurs and workshop personnel.

The roof of the building is slung beneath 5 reinforced concrete arches spanning the hall. Transversal beams are hung under the arches by means of steel rods. Light-concrete roof-plates covered with asphalt roofing paper are laid between the beams. This construction was arrived at during planning, and after taking into consideration the different possibilities for covering the hall, the 49 × 74 metres of which would have to be spanned. The solution arrived at has the practical advantage that the whole of the floor area of the hall is available for driving, there being no interfering pillars, as well as reducing the volume of the hall to a necessary minimum.

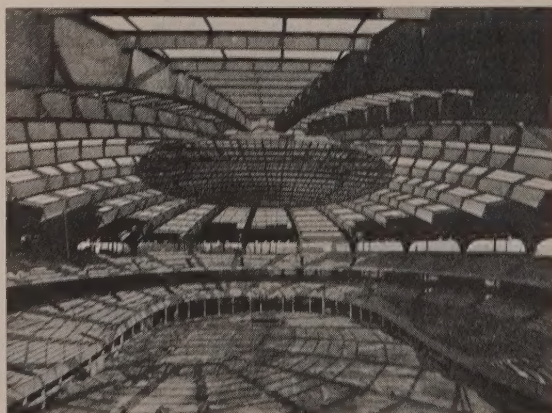
C. F. Møller: Workshop and garage of Århus Tramways
Bathroom for workers

Westfalenhalle i Dortmund

Af arkitekt, dipl. ing. Walter Höltje, Dortmund

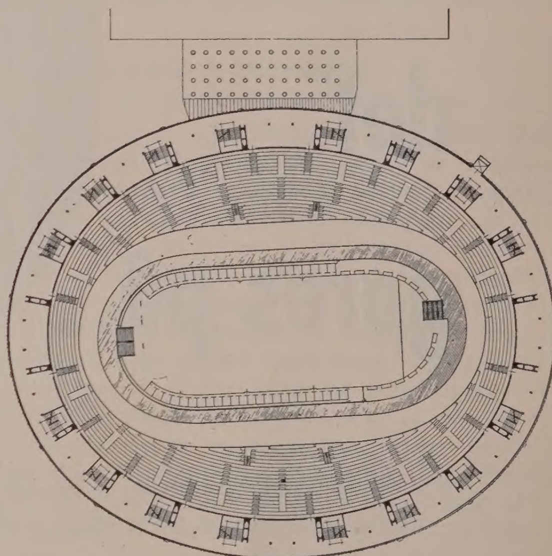
Westfalenhalle er en halbygning, som både skal kunne benyttes til sportsopvisninger såsom cykelløb, skøjteløb, håndbold og fodbold, hockey, boksning, atletik m. m. og til koncerter, udstillinger og lignende formål. For let at kunne overvåge tilstrømningen af publikum er der kun en hovedindgang med kasse og billetkontrol; de besøgende fordeles til de enkelte sektorer gennem en omløbende gang i stueetagen. Alle trapper tager deres udgangspunkt her og fører op til garderober og til indgangene til selve hallen. Hallen er projekteret til ca. 16.000 tilskuere. Cykelbanen er 200 m lang og kan demonteres; den bæres af 328 trægitterdragere. Til skøjteløb findes en 60 × 30 m stor betonflade, som i løbet af 7 timer kan gøres klar til isskøjteløb og igen kan optøes i løbet af 5 timer. Under loftet er ophængt et 1.000 m² stort snoreloft, hvorfra alle belysningseffekter og lydeffekter dirigeres. Halvdelen af dette snoreloft er bevægeligt for at kunne betjene tove, trapezer m. v. til artistopvisning. I kælderetagen er der indrettet de forskellige nødvendige tekniske birum, sanitære anlæg, et politikontor, et pressebureau med fotolabora-

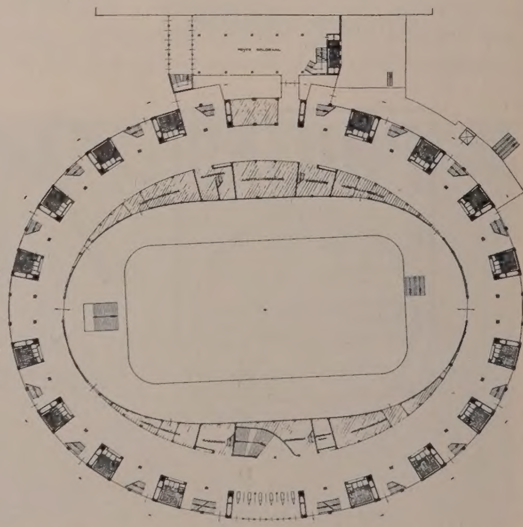
Hallens indre under opførelsen

Walter Höltje: Westfalenhalle i Dortmund. *Hallen ved nat*

Plan af øvre etage

Plan af stueetagen

LØVE-ICOPAL-METODEN

Anvendt på betontaget til trambus-garager i Aarhus. Ark. C. F. Møller, M.A.A.

er baseret på, at man i samme tagpapbane i 100 cm bredde har forenet ICOPAL og underlagspap.

Knapt halvdelen af rullens bredde, ca. 48 cm, består af original ICOPAL medens resten, ca. 52 cm, består af imprægneret og asfaltbelagt pap uden bestrøgningsmateriale.

AKTS. JENS VILLADSENS FABRIKER

KØBENHAVN - MALMØ - OSLO - HELSINGFORS med 24 fabriker over hele Skandinavien.

HOVEDKONTOR: Islands Brygge 41, København S - Telefon Asta 2800 - Rigstelefon 308

CARL M. ANDERSEN & SØNS SNEDKERIER

RINGSTEDGADE 2 . ØB. 8686 - 8623

BONDO GRAVESEN MONTAGE

BYGNINGSARBEJDE - FORSIKRINGSSELSKABET NORMANNIA - ARKITEKT ORLA DIETZ M.A.A.

torium, postkontor og endelig findes et centralkøkken med restauration, hvor 2.500 mennesker kan spise ved borde; i selve hallen er der desuden 10 pølsebarer. Hallens grundform er en elipse, over hvilken jernbetonkonstruktionen rejser sig med 20 hovedfag, der er fritbærende 80 × 100 m indvendigt og 96 × 116 m udvendigt. Tværafstivningen sker ved trapper og dækkonstruktionerne. Tagkonstruktionen er udført med udkragede stålspær, og selve tagbelægningen er udført med bimsbetonplader, tagpap og aluminium.

Tekniske data vedr. Westfalenhalle

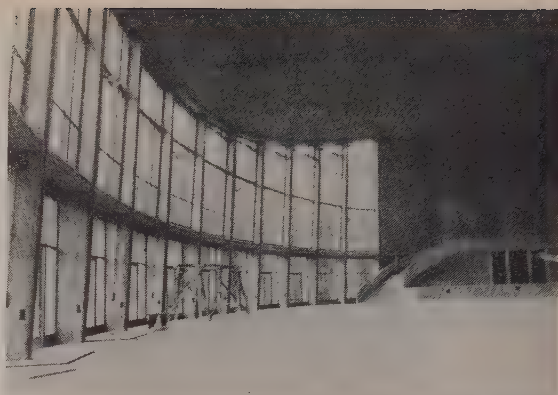
Projekteringen påbegyndtes 1949.
Jordarbejdet påbegyndtes i slutningen af 1950.
Hallen indviedes 2. februar 1952 og har siden da været i drift.
Byggeudgifterne for hallen alene andrager 8 mill. DM.
Bebygget areal: 9.000 m²
Bredde: 97,8 m.
Længde: 117,5 m.
Hallen rummer: ved heste- og motorløb 12.000 tilskuere, ved cykelløb 16.500 og ved boksekampe 20.000 tilskuere.

Schwarzwaldhalle i Karlsruhe

Af arkitekt, professor, dipl. ing. Erich Schelling, Karlsruhe

Hallen er konstrueret med 36 jernbetonsøjler, der foroven samles af en jernbetonring, hvorpå taget hviler. Taget er formet som en hængende skål, hvis tykkelse kun er 6 cm; den er udført af forspændt beton. Som varmeisolation er påklæbet 3 cm kork, og selve tagbelægningen er udført efter built-up-metoden af bitumin med glasgrus og juteindlæg. Ventilations- og varmeanlæg er udført som et friskluftsanlæg. Varmluft indblæses i ca. 6 meters højde i hallen og yderligere udfor vinduerne i ca. 1 meters og 4 meters højde, hvorved der dannes et varmetæppe indenfor vinduerne. Omvendt indblæses om sommeren luft afkølet af grundvandet. I de højeste punkter i hallen er udsugningsåbningerne anbragt; disse er aerodynamisk udformede udluftningslameller.

Erich Schelling: Schwarzwaldhalle i Karlsruhe. *Interiør*

Tekniske data

Professor Schelling var 1. præmievinder i en konkurrence om hallen januar 1953.
Betonarbejdet påbegyndtes 20. marts 1953.
Første udstilling i hallen fandt sted 22. august 1953.
Hallens omfang:
Grundflade ca. 3 200 m².
Længde 73,50 m.
Bredde 48,60 m.
Højde (ved længdeaksens ender) 17,60 m.
Højde (ved tværaksens ender) 12,00 m.
Højde (i hallens midtpunkt) 13,20 m.
Hallen rummer ved teaterforestillinger o. lign. 4.500 tilskuere.
Scenen kan rumme 1.500 optrædende (ved sangerfester).

Fotografi af façadeudsnit

Håndværkere og leverandører

Herning Hallen

Af arkitekter M.A.A. Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge

Hallen:

Murerarbejdet: Vagn Pedersen, Herning. *Tømrerarbejdet:* Hustømrernes A/S, Herning. *Snedkerarbejdet:* Kaj Lykke, Herning. *Glarmesterarbejdet:* G. Bang Linde, Kjellerup. *Smedearbejdet:* Johs. Jensen, Herning. *Blikkenslagerarbejdet:* H. I. Christensen, Herning. *Malerarbejdet:* Karl Reimer, Herning. *Tagdækning:*

Frisenborg fabrikker A/S, Ikast. *Gulvbelægning:* Schack Nielsen, Herning. *Stålkonstruktion:* J. Hvidtved Larsens Maskinfabrik, Silkeborg. *El-installation:* Brdr. Christensen, Herning. *Varmeinstallation:* Paul Schmidt, Herning. *Ventilation:* Glent & Co. A/S, Århus. *Sanitetsinstallation:* Gunnar Kristensen, Herning. *Gartnerarbejdet:* Gartnernes Salgsforening, Vejle. *Snoreloft og herser:* C. F. Rødtjer, København. *Scenebelysning:* Axel L. Beck, København. *Belysningslegemer:* W. Møller & Co., Århus. *Gardinstof:* Mads Eg Damgaards Fabriker A/S, Herning. *Farvning af gardinstof:* A/S Johs. Barding, København. *Tapetsererarbejdet:* Pallesen & Maibom A/S, Herning. *Klapstole og garderober:* Middelfart Hjulfabrik A/S, Middelfart. *Inventar:* Hustømrernes A/S, Herning. *Møbler:* Chr. Rasmussen & Søn, Herning. *Applikation af fortæppe:* Fritz v. Halling-Koch, København. *Højttaleranlæg:* Philips A/S, København. *Skilte:* Edm. Egetoft, København.

Teltet:

Telt: Chas. Mortensen, Randers. *Stålkonstruktion:* Anker Boll A/S, Herning. *Murerarbejdet:* Vagn Pedersen, Herning. *Tømrerarbejdet:* Kaj Lykke, Herning. *El-installation:* Brdr. Christensen, Herning. *Belysningslegemer:* Louis Poulsen & Co., A/S, København.

Værksteds- og bushal for Århus sporveje

Af arkitekt M.A.A. C. F. Møller

Jernbeton, murerarbejde, vejbaner: Wright, Thomsen & Kier, Århus. *Tømrerarbejdet og porte:* H. Øvlisen & Søn, Århus. *Snedkerarbejdet:* Chr. N. Withen, Århus. *Tagdækning:* Jens Villadsens fabriker A/S, København. *Ovenlys:* P. E. Ringsted, Hellerup. *Stålvinduer:* A/S Frichs, Århus. *Glarmesterarbejdet:* Harry Rasmussen, Århus. *Blikkenslagerarbejdet:* B. V. Jensen, Århus. *Malerarbejdet:* Malernes cooperative Forretning, Århus. *Smedearbejdet:* Maskinfabrikken „Langenæs", Viby J. *Ventilation:* Nordisk Ventilator Co. A/S, Århus. *Dampanlæg, brandsikring, trykluft, afløb og sanitet:* H. Chr. Hansen, Århus. *Dampkedler og automatiske gasarmaturer:* Dansk Stoker og Varmekedelkompagni A/S, Århus. *El-installation, højttaleranlæg, uranlæg, hustelefoner, vejbelysning:* A/S Frichs, Århus. *Smøreinstallationer:* C. C. Wakefield & Co., København. *Hængebaneanlæg:* „Demag" v/Thomas Schmidt, København. *Garderobeskabe og boxdøre:* H. M. Jæger, Århus. *Inventar:* Chr. N. Withen, Hartmanns Maskinfabrik, Århus. *Isolering:* Janus A. Linds Sønner, Århus. *Jordarbejde:* Aage Eriksen, Århus. *Olietankstation:* Dansk Esso A/S, Århus. *Elektriske hovedgruppe og fordelingsgrupper:* Laur. Knudsen A/S, Århus. *Elektriske armaturer:* A/S Philips, Århus. *Hegn:* Bdr. Jørgensen, trådvarefabrik, København. *Indkørselsport:* Marius Hansen & Søn, Århus.

(Teksten fortsættes på annonceside 18)

Ca. 5000 m² LAMELIT anvendt under tegl på åndssvageanstalten i Ribe. Arkitekt C. F. Møller M.A.A., *Århus*

Udvidelse af Prøvestenshavnen for Københavns Havnevæsen

Erik Hansen

Herning hallen

Af arkitekter M.A.A. Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge 725.8 725.91

Opgaven lød på at tegne en byhal, som skulle anvendes til udstillinger – specielt „Dansk Tekstilmesse" – til sport i det daglige og endelig skulle den være velegnet til koncerter, kongresser m. m. Ønsket om at bruge hallen til teater og til film er først fremkommet under færdigprojekteringen.

På grunden skulle der endvidere placeres et forhus ud mod hovedgaden, med butikker i stueetagen, restaurant med selskabslokaler på 1. sal og med kontorlokaler, klinikker o. l. til udlejning i de øvrige etager. Hvis det var muligt, så man gerne en biograf til ca. 500 pladser indpasset i komplekset.

Når man ønskede opgaven med en hal kombineret med et forhus, var det fordi, man ved lignende foretagender har erfaret at en sådan hal har svært ved at stå på egne ben økonomisk – og her var det tanken at overskuddet fra forhuset skulle holde pengesagerne i balance. Det skal her lige nævnes, som noget særligt for Herning hallen, at en væsentlig del af pengene er skaffet ved aktietegning hos beboerne i Herning og omegn.

Vi udarbejdede i november 1948 et projekt, som vi dengang kalkulerede til 3.780.000,– kr.; men da denne sum langt oversteg, hvad man selv i lykkeligste fald kunne regne med at få til rådighed, gik vi i gang med et betydelig nedskåret projekt.

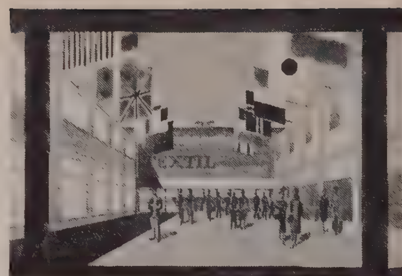
Det er af dette projekt vi nu har bygget den første del. Under projekteringen blev det vores bygherre – bestyrelsen for A/S Herning hallen – og os klart, at der ikke på langt nær var mulighed for at skaffe tilstrækkeligt areal i hallen til tekstilmessen. Hallen med forhus og sidefløje lagde beslag på hele det areal vi måtte bebygge efter loven. Ved en forhandling i indenrigsministeriet gav man os intet håb om at opnå dispensation. Det var lige til, at man i det villakvarter som grunden skærer ned igennem, ville tolerere de store bygninger, der spænder helt ud til grundens grænser. Skulle udstillingsarealet forøges, måtte det ske ved en udvidelse af helt interimistisk karakter. På denne måde kom det ca. 1400 m² store telt ind i billedet. Det rejses kun ved de store udstillinger. Til daglig anvendes arealet, det står på, som parkeringsplads.

Af forskellige grunde besluttede man sig til at starte med selve hallen alene. Trods meget uheldige vejrforhold lykkedes det – takket være en enestående indsats og interesse fra håndværkernes side – at gennemføre byggeriet på 12 måneder. Vi afleverede bygningen den 1. maj 1954 og den 20. maj blev den indviet.

Det er som bekendt altid svært at løse en opgave, der skal klare mange forskellige funktioner. Rummet hér skal danne en diskret og selvudslettende ramme om udstillingerne, dimensioneres og belyses således, at de flest mulige sportsgrene kan benytte den og den skal helst ved et trylleslag forvandles til et festligt og hyggeligt rum, hvor man skal kunne både se og høre de optrædende ved koncerter, teater o. l. – og det bliver jo ikke nemmere, når pengemidlerne er begrænsede.

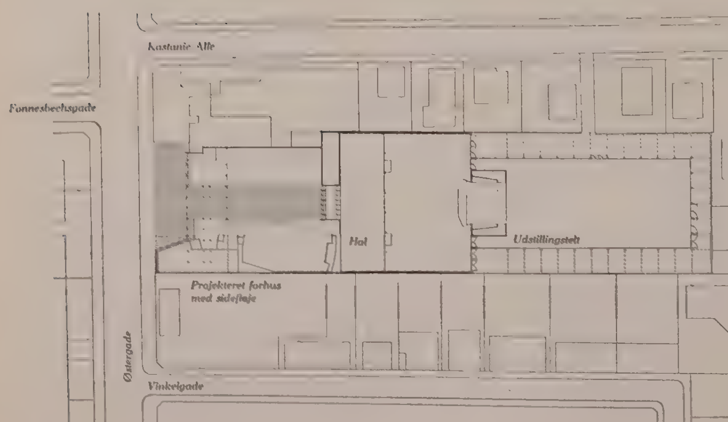
De to sidevægge, som er hakkede af akustiske grunde, er opført med bagmur af almindelig kanalforbandtsten fra Højslev teglværk. Størrelsesforholdene af disse sten passer til de store vægge, og deres rillede overflade giver for en billig penge en fornemmelse af kvalitet. Desværre blev de lidt for brogede og flammede i brændingen.

De to resterende vægge og lofterne er beklædt med svenske granbrædder. De er bejdsede med kromkali, hvorved de har fået et

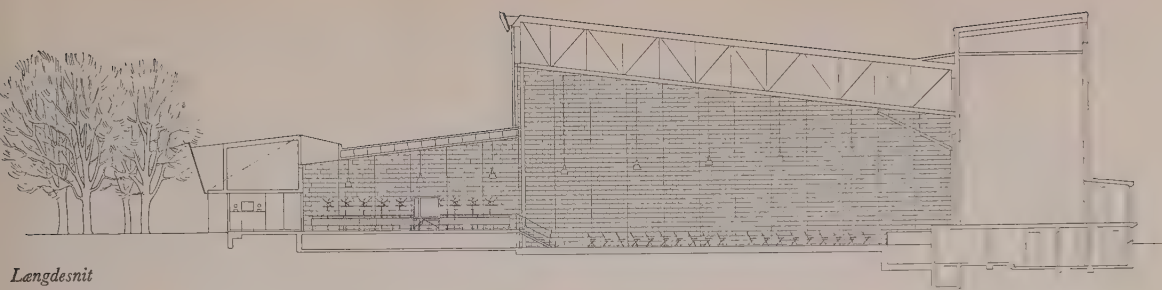

Perspektivskitse af den åbne gård mellem sidefløjene i det projekterede forhus

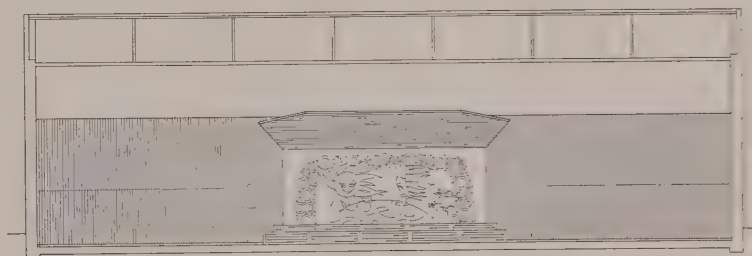

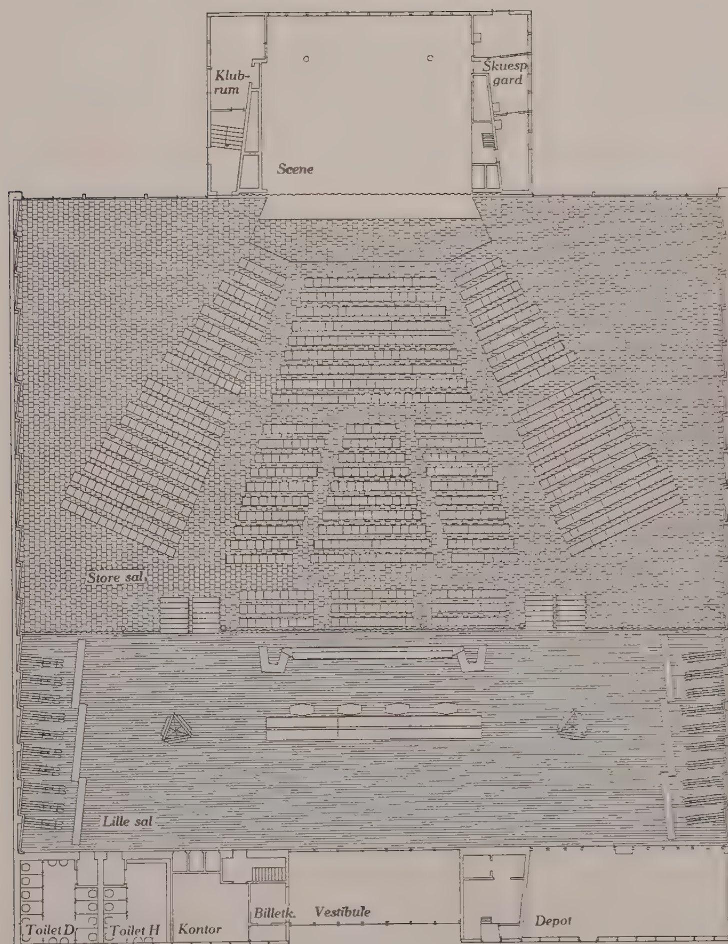
Situationsplan og tværsnit 1 : 2000

Længdesnit

Tværsnit

Plan af hallen

Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge: Herning hallen. *Plan og snit 1:400*

Interiør fra store sal set mod scenen

Erik Hansen

Interiør fra store sal set mod bagtæppet og en af trapperne til lille sal

Erik Hansen

Farvegengivelse af store sal ved aftenlys på modstående side

(foto Erik Hansen)

Interiør fra lille sal, anvendt som foyer under indvielsen

let sølvgråt skær, der har fjernet det ordinære præg, som nåletræ, der ikke er af fineste sortering, nemt får.

Vinduerne i begge salene er anbragt således, at man har lyset i ryggen, når man fra vindfanget går frem mod sceneåbningen, man undgår blændingen og opfatter straks rummet med alt, hvad der sker i det.

Efter lange overvejelser forlod vi det fjedrende trægulv i den store sal, vi en overgang havde bestemt os til; det havde været det ideelle for sporten, men da vi havde gjort os klart, hvor ødelagt et trægulv kan blive efter en udstilling – det skal bl. a. kunne tåle bilkørsel og man kan ikke gardere sig mod splinter, sømhuller m. m. – så valgte vi et Holmsund Vinylflisegulv. Det er slidstærkt, og det kan repareres uden at det ses, dersom det lider overlast. Det er lagt i en ensfarvet grå tone. I den lille sal har vi almindeligt trægulv, som forhåbentlig en dag også bliver belagt med Vinylfliser; foreløbig er det malet lysegråt.

I det hele taget er alle farverne i salene holdt i blege farver, for, som antydet ovenfor, at de udstillede tekstiler kan få en selvudslettende baggrund at virke på.

Også ved udformning af scenetårnet er der taget hensyn til at hallen skal benyttes til udstillinger. Sceneåbningen er 12 m bred, eller 4 m bredere end justitsministeriets teaterbetænkning kræver af en normal provinsscene; og det har vi gjort, fordi scenen skal fungere som det primære forbindelsesled mellem de to store udstillingsarealer, den permanente hal og det provisoriske telt.

Der vil således, dersom udstillingsarrangementerne disponeres rigtigt, kunne skabes en virkelig helhed på hele området – man kan, i det øjeblik, man træder ind ad hovedindgangen, få en fornemmelse af den imponerende dybde – 102 m – dette areal har.

Når så dette store og til daglig kølige og nøgterne rum skal bruges til fest – koncerter, teater eller anden underholdning – forsøger vi at skabe festivitas og varme ved at sætte ind med stærke og livlige farver.

Adskillelsen mellem de to sale sker ved et 42 m bredt tæppe, sammensyet af stofbaner i kraftige kulører, og for at give det en

Farvegengivelse af interiører fra lille sal med det brogede bagtæppe til store sal og detaille med et af de store spejle på omstående side (foto Erik Hansen)

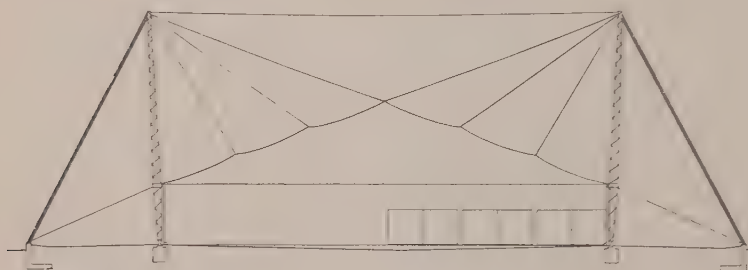
ekstra effekt er det dekoreret med 600 polerede messingdukater, som funkler og glimter, når tæppet bevæger sig. Tæppet er skænket af Herningensere – fortrinsvis tekstilfabrikanter – der hver har tegnet sig for en bane og fået sit navn malet på en dukat. Vi har iøvrigt ved møbler, lamper og skilte gjort rig anvendelse af poleret messing –, som ved sin gyldne glans skulle være med til at forhøje feststemningen.

Scenetæppet er udført efter tegning af Mogens Zieler. Gid alle malere, som skal samarbejde med arkitekter, havde hans lyst og evne til at forstå, hvad det er for problemer vi arkitekter arbejder med. Opgaven var slet ikke nem. Formatet var uheldigt, for bredt, på grund af den ovenfor nævnte 12 m åbning. Farverne var delvis givet af det stribede tæppe mellem salene og endelig var motivet vanskeligt, fordi tæppet skal danne baggrund for så mangeartede formål. Han valgte ganske enkelt at fremstille universet – det hele – og fik gennem solen og månen indsneget det klassiske maskemotiv, – det er lykkedes ham at få så megen glød og intensitet i kompositionen, at han tilfulde har løst opgaven som vi stillede ham den, nemlig, at tilhørernes eller -skuernes blikke tiltrækkes af hans tæppe og næsten glemmer det store tomrum udenfor stolerækkerne.

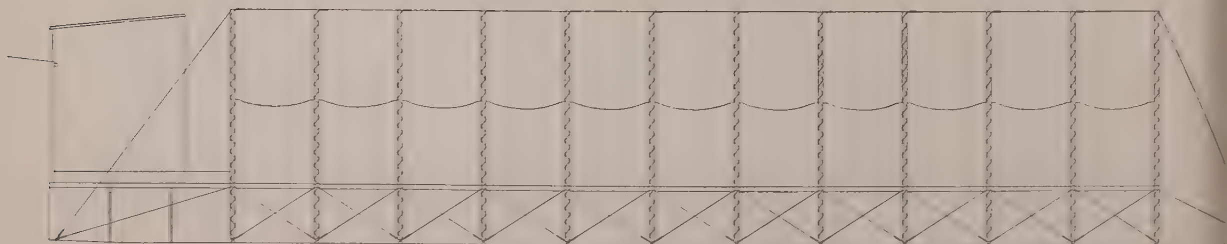
Alle lamper, der til daglig af hensyn til sporten er hejst helt op under loftet og som fortrinsvis kaster lyset nedad, sænkes til ca. 4,5 m fra gulvet, belysningen får herved et mere intimt og hyggeligt præg, og rummets store højde borteliminere i nogen grad. Den på tegningerne viste stoleopstilling på det vandrette gulv er velegnet til koncerter, men ikke tilfredsstillende til teaterbrug – det er tanken en gang at få konstrueret en amfiteatralsk opbygning for den bagerste del af tilskuerpladsen. Den skal sammen med de eksisterende stolevogne køres ind under gulvet i den lille sal.

Teltet under opførelse

Tværsnit

Façade

Poul Ernst Hoff og Bennet Vindinge: Herning hallen. *Udstillingstelt 1:400*

Udstillingsteltet ved indvielsen

Da pengene er få og små i dag har vi ikke meget håb om at komme i gang med den afsluttende del af byggeriet lige med det samme.

Den nu opførte del af bygningen – selve hallen – som i det samlede kompleks naturligt indtog sin plads som en bagbygning uden egentlig façade, skjult som den var af sidefløje og forhus, skal nu klare sig alene – ovenikøbet med façadematerialer, der er yderst billige og tarvelige – men ved tilbygningen nemme at demontere.

Placeringen så langt fra gaden virker desuden uheldig i dag – og den bliver først overbevisende, når byggeriet er afsluttet, som det er projekteret.

På tegnestuen har vi haft en stor hjælp i arkitekt Ole Nielsen og på byggepladsen i konstruktør Søren Mikkelsen.

Priser:

Hallen:

Håndværkerudgifter (arkitektarb.)...	kr. 513.114,41		
– (ingeniørarb.) ..	– 255.257,78	kr.	768.372,19
Inventar		–	192.279,97
Omkostninger (honorarer, trykning af tegninger, rejser, tilsyn)		–	180.401,29
		kr.	1.141.053,45

Telt:

Håndværkerudgifter	kr.	137.262,69
Omkostninger	–	11.824,10
	kr.	149,086,79

Rådgivende ingeniører:

For konstruktioner og installationer: Civilingeniør Robert Christiansen. (Medarbejder Poul Egelund-Larsen).

For lyset (specielt scenebelysning): Arkitekt Mogens Voltelen og ingeniør Jens Thorsen.

For akustikken: Dr. tech. Vilhelm Lassen Jordan.

Hallen under opførelse

Århus sporveje, værksteds- og bushal

Af arkitekt M.A.A. C. F. Møller

725.33

Den nye værksteds- og bushal for Århus sporveje er beliggende på Gustav Holmsvej ved byens nordgrænse mod Vejlby-Risskov.

Byggearbejdet påbegyndtes i 1952 og 2 år senere indgik anlægget i Århus sporvejes daglige drift.

Anlægget omfatter en opstillingshal med garageplads for 33 busser, en værkstedshal med tilhørende specialværksteder samt lokaler for det kørende personale og værkstedspersonalet. Byggegrunden har en sådan størrelse at der yderligere er plads til en hal til 66 busser og desuden en sporvognsremise til 20 vogntog.

I opstillingshallen er arbejdsgangen således, at chaufførerne ved hjemkørselen om aftenen sørger for påfyldning af dieselolie og benzin ved bushallens egen tankstation og derefter kører busserne på plads i opstillingshallen.

I nattens løb vaskes og rengøres hver bus på sin plads udvendig og indvendig af rengøringspersonalet, og eventuelle småreparationer foretages af en vagthavende mekaniker.

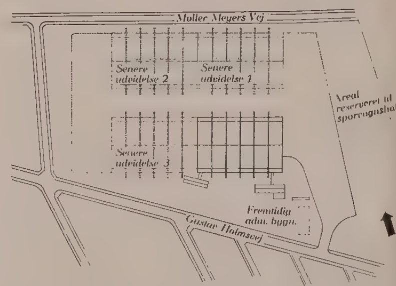
Om morgenen oprangerer en dispositionsmand busserne, delvis udenfor hallen, således at de er klar til udkørsel, når det kørende personale ankommer. I værkstedet, der er adskilt fra opstillingshallen med porte, foretages alle større reparationer.

Værkstedsafdelingen omfatter den egentlige værkstedshal med 4 reparationsgrave og 2 dobbelte smøregrave samt specialværkstederne, i den ene side motorafdelingen og i den anden side malerværkstedet, karrosseriværkstedet og serviceafdelingen.

I tilknytning til opstillingshallen er i en selvstændig bygning indrettet garderober og opholdsrum for trafikpersonalet, og i tilknytning til værkstedshallen er ligeledes i en selvstændig bygning indrettet omklædningsrum, baderum og spisestue for værkstedspersonalet.

Under projekteringen overvejede man de forskellige muligheder for overdækning af hallen under hensyn til de meget store spænd-

Ingeniører: B. J. Rambøll og I. G. Hannemann, dr. techn.
Bebygget areal: 3980 m².
Byggesum: 2.450.000 kr. (inclusive maskiner, inventar, grundkøb og omkostninger).

Situationsplan visende udvidelsesmulighederne

Farvegengivelse af façade mod øst på modstående side (foto Hammerschmidt)

Port til bushallen

Hammerschmidt

Port til værkstedshallen

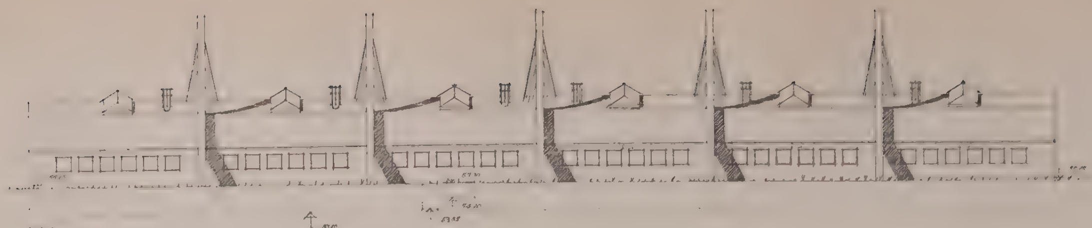
Hammerschmidt

Detaille af buerne

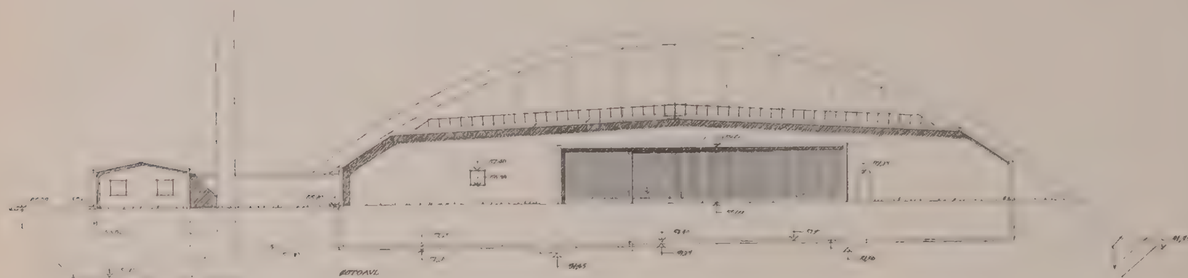

Hammerschmidt

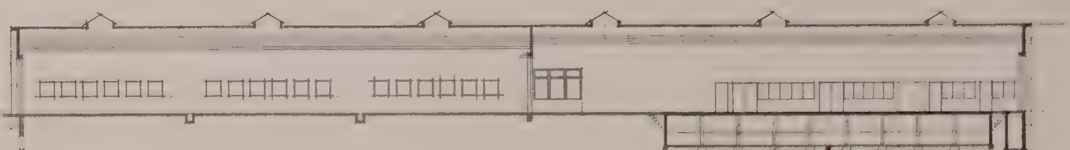
Farvegengivelser af eksteriører (foto Hammerschmidt)

Façade mod nord

Gavl mod øst

Længdesnit

Tværsnit

vidder, der fordres (hallen måler ialt 49 × 74 m). Det var indlysende, at et tag, båret af søjler, der stod frit indvendigt, var en meget upraktisk løsning, der i høj grad ville vanskeliggøre kørselen og formindske parkeringsmulighederne. En nærliggende udvej var den almindelige og fra sportshaller velkendte tøndeformede konstruktion, men i betragtning af den store spændvidde, ville en sådan løsning medføre en unødvendig stor højde på midten og dermed et overdimensioneret volumen at opvarme. De rådgivende ingeniører fremkom herefter med beregninger, der tydeligt viste, at et underliggende tag ophængt i 5 jernbetonbuer, liggende frit hen over hallen var en økonomisk forsvarlig konstruktion, der samtidig gav væsentlige brugsmæssige fordele, idet hele hallens gulvareal blev disponibelt til kørsel uden generende søjler, ligesom hallens volumen blev mindst muligt.

De 5 buer og væggene er udført i jernbeton. I buerne er ved hjælp af stålstænger ophængt langsgående åse, og mellem åsene er oplagt letbeton tagplader, dækket med asfaltpap.

Ydervægge og buer er malede med cementfarve, gavlene med stærke farver i olie.

Hammerschmidt

Detailfoto af trækstænger ved jernbetonbuerne. Stængerne skræver for at styre buen i længderetningen. Stængerne er galv. rundjern med påloddede „kræmmerhuse" af zink ved tilslutningen til asfaltpappen

Plan af hallen

Situationsplan

Plan, façader og snit 1 : 500
Situationsplan 1 : 9000

Ved projekteringen af en sådan bushal kommer man nødvendigvis til at gøre betragtninger over, om det i det hele taget kan betale sig at opbevare busser under tag, når byggeomkostningerne for hver busplads i en hal beløber sig til ca. 22.000 kr. Ved indlevelse i opgaven bliver det imidlertid klart, at det ikke kan praktiseres, hvad man ofte gør med privatbiler, at parkere i det frie, fordi det i så tilfælde ville være umuligt at gennemføre den effektive rengøring og alle de småreparationer, som nødvendigvis må foretages i nattens løb for at busserne på klokkeslet om morgenen kan være rengjorte, køreklare og driftssikre.

Opgavens brugsmæssige krav er udformet af sporvejsdirektør la Cour, civilingeniør J. Madsen, samt værkmester Elbrønd. Den overvejende del af arbejdet ved opgavens løsning har været ingeniørarbejde, og samarbejdet med ingeniørerne har været særdeles vellykket, ikke mindst på grund af, at hovedtegningerne er blevet udført under fælles ledelse. For ingeniørernes vedkommende har ingeniør A. Ebbesen ført tilsyn. Civilingeniør T. Ougaard har udført et omfattende arbejde i forbindelse med projekteringen og fornylig afdøde arkitekt M.A.A. Aage Windeleff var mig en god medarbejder på tegnestuen.

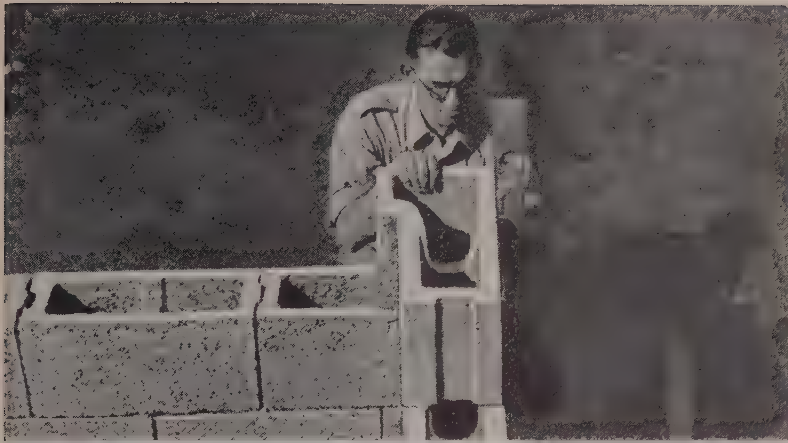
Interiør fra bushallen

Børge Venge

Detailfoto med smøregrav

Hammerschmidt

Udenlandske arkitekturtidsskrifter

I nedenstående liste er optaget de udenlandske arkitekturtidsskrifter, som *Arkitekten* korresponderer med.

Finland

Arkitekten, udgivet af Finlands arkitektförbund, månedstidsskrift, ca. 180 sider pr. årgang.
Rakennustaito, månedstidsskrift, ca. 25 sider.
Tekniska Freningens i Finland Förhandlingar, månedstidsskrift, ca. 16 sider.

Norge

Bonytt, organ for Landsforeningen Norsk Brukskunst, månedstidsskrift, 224 sider pr. årgang.
Bygg, månedsskrift for byggeteknik, ca. 25 sider.
Byggekunst, Norske arkitekters tidsskrift, månedstidsskrift, ca. 250 sider pr. årgang.
Teknisk Ukeblad, udgivet af Den norske ingeniørforening og Den polytekniske forening, ugetidsskrift, ca. 20 sider.

Sverige

Bygglitteratur, referater fra byggetidsskrifter, månedstidsskrift, ca. 12 sider.
Byggmästaren, tidsskrift for arkitektur og bygningsteknik, 2 gange pr. md., ca. 500 sider pr. årgang.
Form, Svenska Slöjdföreningens tidsskrift, månedstidsskrift, ca. 290 sider pr. årgang.
Kontur, Nyt kulturtidsskrift udgivet af Svenska Slöjdföreningen, 2 hæfter om året.
att bo, månedsskrift, ca. 30 sider.

Belgien

Architecture, månedstidsskrift, ca. 20 sider.

England

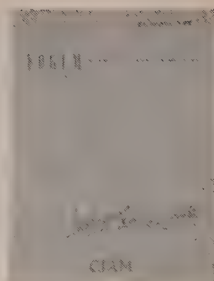
Architectural Association Journal, månedstidsskrift, ca. 20 sider.
Building Materials Digest, månedstidsskrift, ca. 430 sider pr. årgang.
The Architectural Review, månedstidsskrift, ca. 380 sider pr. årgang.
The Journal of the Royal Institute of British Architects, månedstidsskrift, ca. 34 sider.

Frankrig

L'Architecture d'Aujourd'hui, månedstidsskrift, ca. 70 sider.
L'Architecture Francaise, månedstidsskrift, ca. 50 sider.
Techniques et Architecture, månedstidsskrift, ca. 60 sider.

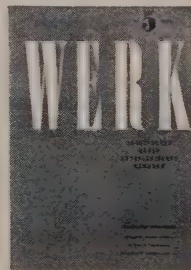
Holland

Forum, månedstidsskrift for arkitektur og dekorativ kunst, ca. 335 sider pr. årgang.

Italien

Metron, månedstidsskrift, organ for CIAM, ca. 624 sider pr. årgang.

Edelizia Moderna, månedstidsskrift, ca. 75 sider.

Schweiz

Werk, månedstidsskrift for arkitektur og kunst, ca. 380 sider pr. årgang.

Sovjetunionen

Архитектура и Строительство. Månedstidsskrift for arkitektur og genopbygning, ca. 40 sider.

Tjekoslovakiet

Architectura ČSR, månedstidsskrift, ca. 350 sider pr. årgang.

Tyskland

Bauwelt, ugetidsskrift, ca. 25 sider.

Baukunst und Werkform + Die Neue Stadt, månedstidsskrift for arkitektur og byplanlægning, ca. 40 sider.

Østrig

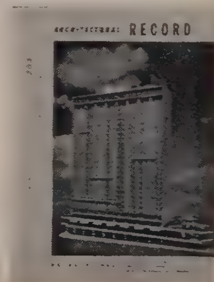
Der Aufbau, månedstidsskrift for genopbygning, ca. 580 sider pr. årgang.

U.S.A.

Architectural Record, månedstidsskrift, ca. 100 sider.

Progressive Architecture, månedsskrift ca. 75 sider.

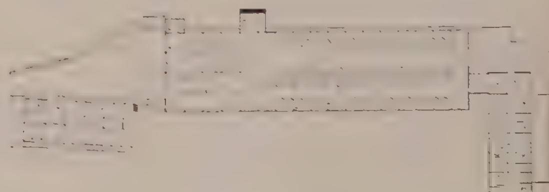
Bushal i Bern

Af arkitekterne E. Hostettler, H. Daxelhofer og P. Indermühle

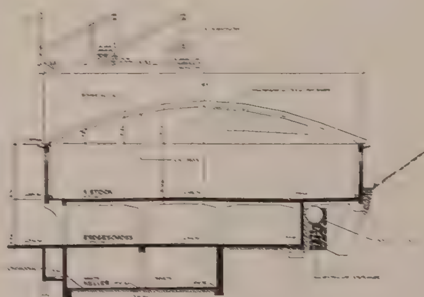
Gengivet efter „Werk" nr. 7/1954

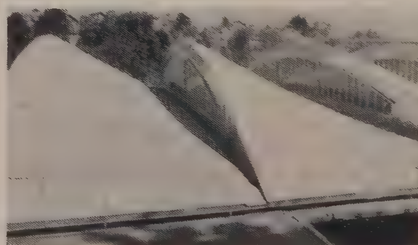
Interiør fra øverste hal, spændvidde 29 m, længde 80 m

Plan af øverste garagehal, indkørsel til højre

Tværsnit af halbygningen, visende kælder, underste hal, øverste hal og tagkonstruktion. Indkørsel til underste hal foregår gennem porte i hallens langside – portene skydes op i [illegible] af 1. etage

Detailfoto af shedtaget som er dækket af aluminium.

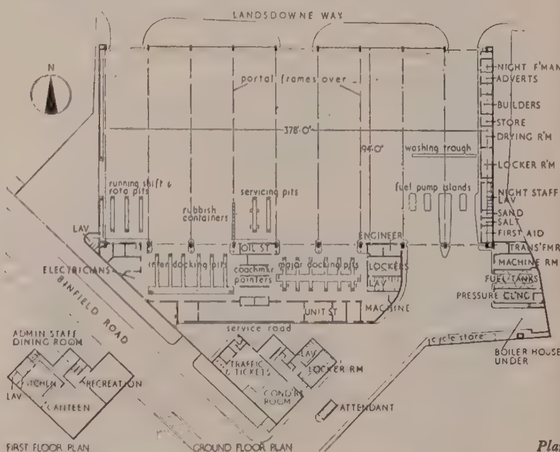

Interiør af garagehallen set mod nordvæggen

Garage i Stockwell

Af arkitekterne Aide, Button and Partners. I samarbejde med arkitekt Thomas Bilbow, London Transport

Gengivet efter „Architectural Review", marts 1954

Plan

Indkørsel til hallen fra sydvest

Publikationer fra Arkitektens forlag

Bogen om Arne Jacobsen

Som den første i en påtænkt række af biografier over danske nulevende arkitekter og deres arbejder har Forlaget i sommer udsendt *Arkitekten Arne Jacobsen*, som er skrevet og tilrettelagt af Johan Pedersen.

Bogen giver et tværsnit af Arne Jacobsens produktion, og viser bl. a. hans yndefulde produktion af eenfamiliehuse. Den er anmeldt af professor Edvard Thomsen i *Arkitekten*, ugehæfte 34, side 273. Bogen er rigt illustreret, trykt på krideres kunsttrykpapir og forsynet med engelsk resume. Fås i boghandelen og på Arkitektens Forlag. Pris 28 kr.

Skal De bygge EGET HUS?

Skal De bygge eget hus indeholder 32 nye eenfamiliehuse samt en bygherrevejledning, der sagligt tager op til behandling de spørgsmål, der melder sig hos den, der overvejer at bygge eget hus. Bogen er tillige forsynet med en materialeoversigt. Den er redigeret af *Jens Møllerup* M.A.A. Pris: 14,00 kr., 96 sider med 116 ill.

Annonceindex

HJEMLÅN AF DANSK NUTIDSKUNST

Da der endnu er plads til enkelte deltagere, har udstillingen Byens Billede hermed fornøjelsen at opfordre Dem til at deltage i cirkulationen mellem private hjem og institutioner af vore betydeligste maleres arbejder.
Prisen for deltagelse er ca. 10 kr. pr. billede incl. befragtning m. m., hvor De end bor i Danmark, og hvadenten De skifter hver 14. dag, hver 3. uge eller hver måned. 10 % + 35 kr. i rabat ved eventuelle billedkøb.
Indtil i dag har følgende malere efter opfordring fra udstillingens censurkomité udstillet Byens Billede.
Olivia Holm-Møller, Ernst Syberg, Heerup, Agnete Bjerre, Agnete Therkildsen, Knud Agger, Kaj Ejstrup, Carl Østerbye, Karl Bovin, Egill Jacobsen, Frede Christoffersen, Sigurd Swane, Preben Hornung, Ebba Carstensen, Mogens Jørgensen, Christine Swane, Harald Leth, Jens Søndergård, Th. Hagedorn-Olsen, Arne Johannesen, Poul Ekelund, Mertz, Else Alfelt, S. Hjorth Nielsen, Aage Vogel Jørgensen, Mogens Andersen, Knud Nielsen, Sv. Havsteen Mikkelsen, Folmer Bendtsen, Mogens Zieler, Egon Mathiesen, Sterup Hansen, Olaf Rude, Fredslund Andersen, Elof Risebye, Laurits Hartz, Carl-Henning Pedersen, Helge Jensen, Jais Nielsen, Børge Bokkenheuser, Alex Klingspor, Niels Lergård m. fl.
Censurkomitéen består af malerne Povl Schrøder, Ejler Bille og Jeppe Vontillius.
Fremgangsmåden ved tilmeldelse er blot Deres meddelelse til udstillingen Byens Billede herom ved at skrive til Knud Pedersen, Ved Bellahøj 5, 7 b, København Brh., eller ringe Be 8484.

★

Dansk rullegardin industri

V/ H. PERSSON

Special-

Persienner
i letmetal og stål

Gl. Kongevej 143
København V
Telf. Eva 6144-6145 . Vester 5180

Persienne monteret i koblet vippevindue og koblet torammet vindue kan ses på vore stande nr. 658 og 659 i Byggecentrum

---

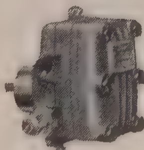
Danfoss

AUTOMATIK TIL OLIEFYR

Danfoss kontrolkasse type CBK-AT med indbygget termisk flammekontrol

GIVER FULDKOMMEN KONTROL – FULDKOMMEN SIKKERHED OG RENTABEL DRIFT

Danfoss Fuel Unit type FU er et lille komplet aggregat, der kan monteres direkte på oliebrænderen.

* Fuel Unit (pumpeaggregat)
* Kedeltermostater
* Sikkerhedstermostater
* Oliedyser
* Olietryksventiler
* Kontrolkasser med termisk eller fotoelektrisk flammekontrol
* Oliefiltre
* Tændtransformatorer
* Tændelektroder
* Magnetventiler
* Afspærringsventiler
* Kontrolventiler

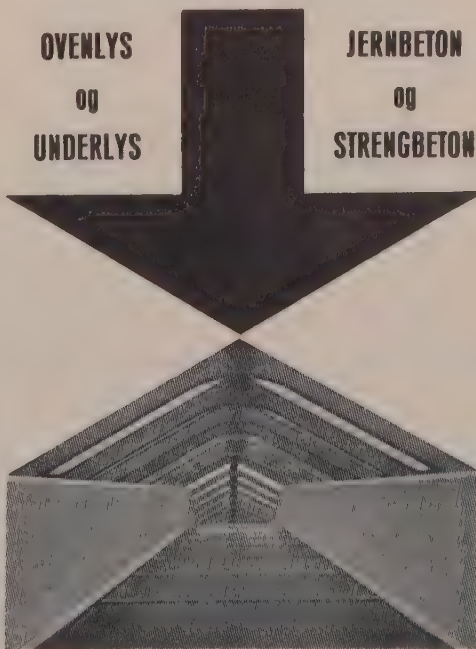
Danfoss

FABRIK FOR AUTOMATISKE KONTROLAPPARATER
NORDBORG . TLF. HAVNBJERG 5411

KØBENHAVN: Gl. Kongevej 1 E tlf. VE 1148
ÅRHUS: Christiansgade 29 tlf. 3 55 11
ODENSE: Vestergade 44 tlf. 15075
AALBORG: Nyhavnsgade 12 tlf. 8230

THRIGE
ELEVATORER

A/S ANDERSEN OG WINKEL
Bornholmsgade 8, København
PA 840 — 480

725.8
725.91

HERNING HALLEN
Af arkitekterne M.A.A. Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge

A/S Herning Hallen ønskede en byhal, som dels skulle tjene som sportshal til daglig og dels som udstillingsbygning, men tillige være velegnet til koncerter, kongresser, film og teater.
Den opførte hal, som indviedes 20. maj 1954, omfatter en bygning med to sale, en lille og en stor, samt et telt, der ved udstillinger rejses i forlængelse af bygningen, således at dybden af udstillingsarealet bliver 102 m. I den store sal er indbygget scene med en 12 m bred åbning, der under udstillinger danner forbindelsen mellem selve bygningen og teltet. De to sale er adskilt ved et 42 m bredt tæppe, og scenetæppet er tegnet af Mogens Zieler. – Hallen omfatter tillige af hensyn til dennes driftsøkonomi et projekteret men ikke opført forhus med butiker, restaurant og med kontorlokaler, klinikker o. lign. til udlejning. Der gengives tegninger, fotografier, farvefotos og arkitekternes redegørelse.

Arkitekten, månedshæfte 1/1955, side 1

725.33

ÅRHUS SPORVEJE, VÆRKSTEDS- OG BUSHAL
Af arkitekt M.A.A. C. F. Møller

Anlægget omfatter en opstillingshal med garageplads for 33 busser, en værkstedshal med tilhørende specialværksteder samt lokaler for det kørende personale og værkstedspersonalet. Hallen er overdækket af et underliggende tag ophængt i 5 jernbetonbuer liggende frit hen over hallen. Ved denne konstruktion er opnået den brugsmæssige fordel, at hallens gulvareal blev frigjort til kørsel uden generende søjler. – Der gengives tegninger, fotografier, farvefotos og arkitektens redegørelse.

Arkitekten, månedshæfte 1/1955, side 10

Nye hurtigtørrende

STÅLHUD RUSTBESKYTTELSESFARVER

Broen over Alssund rustbeskyttes med Stålhud

Sønderjyllands store bro –

Chr. X's Bro – er ligesom de andre store, danske broer malet med Stålhud Rustbeskyttelsesfarver.

De syntetiske Stålhudskvaliteter betyder en ny sejr i kampen mod „dårligt malevejr“. De tørrer på et minimum af tid og gør det muligt at udnytte selv korte perioder med tørt vejr.

Stålhud Speed Primer tørrer endog uafhængigt af temperaturen – på ca. 1 time.

S. DYRUP & CO. A/S

GLADSAXEVEJ 300 - TLF. SØBORG 3000

DANMARKS MEST MODERNE FARVE- OG LAKFABRIK